

brugs-, frednings-, recipientkvalitets-, spildevands- og vandindvindingsplanlægningen.

Som led i forsøgsordningen er der endvidere gennemført en lang række undersøgelser i vandløb og i laboratoriet for at belyse, hvilke effekter okkerbelastningen har på fisk, smådyr og plantevækst i vandløbene. Allerede ved beskedne okkerbelastninger vil livsvilkårene for vandløbets smådyr forringes ved aflejring af udfældet okker på planter, dyr og vandløbsbund. Ligeledes vil fiskenes gydemuligheder forringes, og der vil ske okkerudfældninger på fiskenes gæller, hvorved disse kvæles.

Der er på grundlag af disse undersøgelser skabt et godt udgangspunkt for, at miljøministeren i overensstemmelse med miljøbeskyttelseslovens § 8 kan fastsætte vejledende krav til vandkvaliteten på dette område, afhængig af den pågældende recipientkvalitetsmålsætning.

I forsøgsperioden er der endvidere afprøvet en række okkerrensningmetoder. Ved nogle af disse metoder søger man at fastholde jernet i jorden, f.eks. ved kalkning af jorden. Ved andre metoder foretages en rensning af det jernholdige drænvand, inden dette afledes til vandløbet f.eks. i udfældningsbassiner af forskellig udformning, i overrislingsbassiner med grøde, i specielt indrettede kalkfældningsanlæg og i biologiske rensningsanlæg.

Forsøgene har vist, at den eneste metode, som for nærværende har en høj rensningseffekt og sikkerhed, er kalkfældningsanlæg. Omkostningerne pr. ha ved denne metode er imidlertid meget store ved drænprojekter, der kun omfatter et lille drænaireal, men omkostningerne pr. ha falder meget ved drænprojekter, der omfatter større arealer. De andre metoder kan ikke i dag anbefales med rimelig sikkerhed. Nogle af metoderne er dog lovende og vil sandsynligvis kunne videreudvikles til at fungere tilfredsstillende.

Som led i forsøgsordningen blev der gennemført en midlertidig støtteordning, hvor staten gav fuld støtte til okkerforundersøgelse og okkerrensningensanlæg ved de enkelte drænprojekter. Støtteordningen var for de 5 amtskommuner knyttet sammen med loven om tilskud til dræning og vanding, således at der blev foretaget en vurdering af, om der var behov for indgreb mod okkerafledning ved de dræninger, hvortil der søgtes statstilskud. I forsøgsperioden er der i alt gennemført ca. 1.125 dræninger årligt i de fem amtskommuner, svarende til en drænaktivitet på ca. 4.600 ha årligt. For hele Jylland har drænaktiviteten været større.

På baggrund af erfaringerne fra støtteordningen og fra jordbundskortlægningen skønnes det, at der

under forudsætning af samme dræningsaktivitet som hidtil vil blive drænet ca. 1.000 ha årligt inden for de kortlagte okkerpotentielle områder i hele Jylland. Heraf skønnes ca. 1/3 af arealet (ca. 350 ha årligt) at medføre okkerbelastning, og der vil derfor maksimalt være behov for etablering af okkerrensningensanlæg med statsstøtte på ca. 350 ha årligt. Ved vurderingen af dette areal er der ikke taget hensyn til, at recipientkvalitetsplanlægningen kan medføre, at okkerrensning ikke vil være nødvendigt ved visse arealer, og at eksisterende lovgivning bl.a. vandløbsloven kan medføre, at der ikke bliver givet tilladelse til dræning af andre arealer.

Den nøjagtige placering af de arealer, som kræver okkerrensning, vil kun kunne fastlægges ved forundersøgelse af de enkelte drænairealer samt ved en vurdering af, om tilførslen vil forringe vandkvaliteten i en sådan grad, at dette vil være i strid med recipientkvalitetsmålsætningen for det pågældende vandområde.

Miljøministeren har i maj 1984 givet Folketinget en redegørelse om forsøgsordningen, og givet tilsagn om at fremsætte lovforslag om okker i efteråret 1984. Den kommende lovgivning på dette område foreslås sat i kraft senest 1. januar 1985, hvor den nugældende midlertidige støtteordning efter forlængelse ved lov nr. 160 af 11. april 1984 udløber.

2. Den fremtidige okkerordning

Efter § 17 i lov om miljøbeskyttelse må stoffer, der kan forurene vandet, ikke tilføres vandløb, søer eller havet eller oplægges så nær herved, at der kan være fare for, at de skylles ud deri. Efter miljøministeriets opfattelse er der ikke ved denne bestemmelse tilsigtet en begrænsning i adgangen til at gennemføre almindelig landbrugsmæssig udgrøftnings- og dræningsanlæg efter vandløbslovens bestemmelser. Den endelige afgørelse af dette spørgsmål henhører dog under domstolene, og Vestre Landsret har i en præjudiciel afgørelse i forbindelse med en verserende erstatningssag tiltrådt miljøministeriets opfattelse. Spørgsmålet er for nærværende indbragt til endelig afgørelse ved Højesteret.

Det foreslås med udgangspunkt i den netop afsluttede forsøgsordning at gennemføre en lovgivning på området, der i fremtiden kan beskytte vandløb mod okkergener i forbindelse med jordbrugets udgrøftnings- og dræningsaktiviteter.

Ordningen omfatter en kombineret godkendelses- og støtteordning, der bl.a. indebærer, at der indenfor nærmere af miljøministeren afgrænsede